

ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Постановка проблеми. Реформування системи освіти в Україні на принципово нових соціально-економічних засадах зумовлює посилення уваги суспільства до підвищення загальноосвітньої, фахової та комунікативної компетенції майбутніх спеціалістів, що забезпечить їхню конкурентоспроможність.

Виконання завдань, що постали сьогодні перед вищою школою, вимагають пошуку шляхів удосконалення навчально-виховного процесу, розроблення нових методів та організаційних форм взаємодії викладача і студента. Разом із тим самим життям доведено, що тільки ті знання, які студент отримав самотужки, завдяки власному досвіду, думкам та діям, стають справді міцним його здобутком. Саме тому вища школа поступово переходить від передавання інформації в готовому вигляді до керівництва самостійною пізнавальною діяльністю студентів, формування в них досвіду самостійної навчальної роботи.

Студент, не підготовлений до самостійного здобуття нових знань, не зможе розвинути в собі ці якості у процесі подальшої роботи. Саме тому ВНЗ покликані забезпечити не тільки високий рівень професійних знань і вмінь студентів, оволодіння ними активними методами педагогічного впливу, але й сформувати творчу особистість спеціаліста, здатного до самовдосконалення і самоосвіти, а також розвитку цих якостей у своїх майбутніх учнів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема організації самостійної роботи студентів посіла провідне місце в дослідженнях багатьох педагогів (А.М. Алексюка, С.І. Архангельського, Ю.К. Бабанського, В.П. Беспалька, В.А. Козакова, О.Г. Мороза, П.І.Підкасистого, М.М. Солдатенка), психологів (А.В. Петровського, Г.С. Костюка, О.М.Леонтєєва, К.К. Платонова, С.Л. Рубінштейна), методистів (О.М. Біляєва, Л.М.Паламар, М.І. Пентиліук, К.М. Плиско). Ці автори розкривають сутність самостійної роботи, її види і форми, дидактичні й лінгводидактичні принципи, визначають їхню роль та функції в загальній системі підготовки спеціалістів.

У сучасній вищій педагогічній школі дослідження зазначеної проблеми здійснюється за такими аспектами: педагогічні основи організації самостійної роботи студентів (Е.В. Гапон, Н.І. Гелашвілі, В.О. Кобзарьов, О.В. Рогова, Л.В. Клименко, Г.Є.Гнитецька); контроль за самостійною роботою студентів (Н.П. Краєвська, Р.К.Машанова, В.М. Єфімов, Л.М. Русакова, З.Н. Ямалдінова, Н.В. Черкезова); керівництво аудиторною і позааудиторною самостійною діяльністю студентів (Н.П. Грекова, Л.І.Заякіна, Л.В.Клименко, Т.В. Степура, Д.Д. Тетеріна); формування навичок самостійної навчальної діяльності (Н.О. ікова, А.Г. Рамошкене, О.В. Рогова, Д.М. Ситдикова); організація самостійної роботи студентів педагогічних закладів різного рівня акредитації (І.П.Бабакова, С.О.Борисюк, Г.Л. Гаврилова, Н.І. Дідусь, С.І. Марченко, О.С. Маслов, М.І. Сичова, О.І.Яхно); організація самостійної діяльності учнів середніх шкіл і студентів на заняттях української мови (Н.М. Гончаренко, О.М. Горошкіна, С.О. Караман, Г.Р. Передрій, К.М.Плиско, Л.В. Скуратівський, О.Д. Соколова).

Однак проблема організації самостійної роботи студентів у процесі їхньої лінгвістичної підготовки не була предметом спеціального дослідження. Відсутність у лінгводидактиці науково обґрунтованих рекомендацій для викладачів-словесників із проблем змісту і технології організації самостійної роботи студентів ВНЗ на заняттях з української мови за професійним спрямуванням ускладнюють ефективність її здійснення в навчальному процесі.

Постановка завдання. З огляду на викладене вище стає очевидним, що одним із важливих завдань реформування освіти стає необхідність подолання труднощів, з якими зустрічаються студенти й викладачі під час планування, здійснення та контролю самостійної роботи, що обумовлено головним чином суб'єктивними причинами: недостатньою сформованістю у студентів навичок самостійної пізнавальної діяльності та низьким рівнем володіння викладачами методикою організації самостійної навчальної діяльності студентів.

Таким чином, можна з впевненістю стверджувати, що теоретична та методична розробленість педагогічних умов організації самостійної роботи студентів ВНЗ у процесі мовної освіти є недостатньою; актуальність нашого дослідження була обумовлена потребою суспільства в

підготовці кваліфікованих фахівців із високим рівнем лінгвістичної та комунікативної компетенції.

Виклад основного матеріалу. Самостійна робота у ВНЗ може розглядатися як об'єкт діяльності (навчальне завдання), і як вища форма навчальної діяльності, яка вимагає від студентів наявності певних якостей, представлених цілями розвитку їх індивідуальності як моделі майбутнього спеціаліста, що відбивають його психофізіологічні особливості і професійно значущі якості. Внутрішнім змістом самостійної роботи, як навчальної діяльності, є самостійно пройдений студентами шлях професійного вдосконалення.

Теоретична і методична розробка проблеми організації самостійної роботи студентів вимагає аналізу мотиваційно-цільового, наочно-змістовного і організаційно-управлінського аспектів навчального процесу в навчальному закладі, обумовленого подвійним характером взаємодії його суб'єктів (навчання викладачем і учення студента). З позиції викладача, організація самостійної роботи, що є як метою, так і засобом управління навчальним процесом, скерована на створення умов формування у студентів навчальної компетенції в процесі засвоєння наочного змісту дисциплін і курсів. З боку студента самостійна робота передбачає ухвалення або постановку мети діяльності, усвідомлення значущості її досягнення, уміння самоорганізації, самоконтролю й самокорекції.

Навчання, як процес непрямого управління самостійною роботою студентів, з позицій системного підходу розглядається в єдності основних, послідовних функцій, що включають постановку мети, інформацію, прогнозування, ухвалення рішення, організацію виконання, комунікацію, контроль і корекцію, а отже, і створення педагогічної технології переведення студентів з одного рівня психічного і розумового розвитку на інший.

Самостійність у педагогіці розглядається як одна з провідних якостей особи, що виражається в умінні поставити певну мету, наполегливо добиватися її виконання власними силами, відповідально ставитися до своєї діяльності, діяти при цьому свідомо й ініціативно не лише в знайомій обстановці, але і в нових умовах, що вимагають прийняття нестандартних рішень [11, с. 688].

Закон України „Про вищу освіту” від 17 січня 2002 року та державні стандарти вищої освіти передбачають виділення в навчальних планах у вишах часу для самостійної (позааудиторної) роботи студентів. Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 2 червня 1993 р. №161 навчальний час, відведений для самостійної роботи повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, необхідних для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій викладача тощо. Серед них значне місце посідають саме методичні матеріали, завдання та вказівки викладача, а також рекомендована спеціальна література. Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в бібліотеці, навчальному кабінеті або комп'ютерному класі, а також у домашніх умовах.

На нашу думку, в організації самостійної роботи буде доречно виділити три сторони: організаційну, методичну й контрольну. У процесі такої організації повинна бути прийнята до уваги специфіка навчального предмета, головне ж у правильній організації самостійної роботи – її планування, яке в принципі вже задане робочою програмою навчальної дисципліни. Приступаючи до самостійного вивчення матеріалу, перш за все треба уважно ознайомитись із джерелами, що стосуються певної теми, розподілити питання на більш та менш складні. Виконуючи самостійну роботу, студент повинен законспектувати основний зміст теми, при цьому уникати механічного переписування джерел. Окремо слід виділяти основні теоретичні положення, ключові слова, спеціальні терміни і поняття.

Самостійна робота студента повинна розпочинатися ще до початку роботи над окремими темами, тобто слід активно використовувати систему упереджувального читання підручників та навчальних посібників. Це дозволяє закласти теоретичну базу для більш глибокого сприйняття інформації. Так, роботу над технічним перекладом доречно розпочати самостійним повторенням студентами теми «Правопис слів іншомовного походження» та «Закінчення -а // -у в родовому відмінку іменників II відміни чоловічого роду», адже саме ці теми широко реалізуються у фахових перекладах.

Під час самостійної роботи студенту пропонуються такі види завдань для опанування матеріалу з конкретної теми курсу:

- вивчити матеріали теми;
- скласти термінологічний словник;
- продумати відповіді на питання для самоконтролю;
- підготувати тези виступу під час аудиторного заняття, підготувати реферат із рекомендованих тем;
- виконати індивідуальні завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Як правило, самостійна робота носить індивідуальний характер, однак можливе й колективне опрацювання навчального матеріалу. Однією з таких форм є проведення самостійної роботи студентів під керівництвом викладача, яке має на меті підвищення рівня підготовки студентів, ознайомлення їх із складним матеріалом, який потребує допомоги з боку викладача.

Перевірка виконання самостійної роботи проводиться викладачем на практичних заняттях, а також виноситься на підсумковий модульний контроль разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Курс «Українська мова за професійним спрямуванням» передбачає два модульні контролю, безпосередня підготовка до яких здійснюється за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студента.

При підготовці до підсумкової тестової роботи кожному студенту необхідно в першу чергу ознайомитися з переліком запитань, що виносяться на модульний контроль, переглянути конспект лекцій, повторити поняття та терміни. Студенти, які отримали оцінку „незадовільно" з одного або двох модульних контролів, обов'язково складають іспит (залік). Для успішного складання іспиту студентам необхідно повторити весь програмний матеріал, конспект лекцій та рекомендовану спеціальну літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання. Іспит проводиться в писемній формі; викладач, оцінюючи знання студента, керується такими кількома критеріями, а саме: правильність, повнота і конкретність відповіді, доречність використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язувати теорію з практикою, логічно й аргументовано висловлювати власні думки, демонструвати культуру мови.

Самостійна робота набуває все більшого значення й актуальності сьогодні через те, що обсяг навчального матеріалу з курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» досить значний, і не все можна встигнути розглянути під час аудиторних занять. Отже, правильна організація індивідуальної самостійної роботи є важливою запорукою успішного навчання й ефективного засвоєння знань; вона є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Лише у ході самостійної роботи студент має можливість розвинути пізнавальні та виконавчі здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань.

Традиційно розрізняють такі види самостійної роботи студентів за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування наукових джерел інформації тощо.
2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, тестових робіт, колоквиумів, семінарів; виконання індивідуальних завдань тощо.
3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: виконання нестандартних завдань; участь у ділових іграх і в аналізі проблемних ситуацій; написанні рефератів, доповідей, інформацій з певної теми тощо.
4. Удосконалення теоретичних знань і практичних навичок у подальшій науковій діяльності: написанні бакалаврської та магістерської робіт, укладання звітів про педагогічну та виробничу практику тощо.

Основними функціями самостійної роботи студентів є: пізнавальна, самостійна, прогностична, коригуюча та виховна.

Пізнавальна функція полягає в засвоєнні студентом систематизованих знань із дисциплін. Самостійна функція – це формування вмінь і навичок, самостійного їх поглиблення і творчого застосування. Прогностична функція передбачає вміння студента вчасно передбачати й оцінювати як можливий результат, так і саме виконання завдання. Коригуюча функція визначається вмінням

вчасно виправляти можливі помилки. Виховна функція полягає у формуванні самостійності як риси характеру.

Розширення функцій самостійної роботи студента не тільки спричиняє збільшення її обсягу важливості, а й викликає зміну у взаємовідносинах між викладачем і студентом як рівноправними суб'єктами навчальної діяльності, тобто коригує всі психолого-педагогічні (організаційні, методичні) засоби забезпечення самостійної роботи студентів.

Усе це ставить вимоги до пошуків таких форм навчальної роботи у ВНЗ, коли допомога і контроль з боку викладача не пригнічуватимуть ініціативи студента, а привчатимуть його самостійно вирішувати питання організації, планування, контролю за своєю навчальною діяльністю, виховуючи самостійність, як особисту рису характеру.

Самостійна робота студентів з кожної дисципліни повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здатність до творчої роботи.

Основним видом самостійної роботи студента була і залишається робота з науковою книгою.

На першому курсу студенти повинні усвідомити вимоги до роботи з книгою, яка передбачає систематичність, свідоме засвоєння матеріалу, розуміння прочитаного (усвідомлення змісту, понять, термінів і положень);

- критичне ставлення до написаного.

Також студенти мають засвоїти основні прийоми роботи з науковою літературою, а саме:

- знайомство з книгою (титульний аркуш, анотація, зміст);
- визначення переліку тих питань, які в ній розглядаються;
- складання тез (стисле викладення матеріалу частини книги);
- конспектування;
- укладання анотації, резюме.

Стосовно кожного виду самостійної роботи варто враховувати індивідуальні аспекти конкретного виду діяльності, для прикладу розглянемо детальніше формування такої навички самостійної роботи, як робота з підручником.

Сутність самостійної роботи з підручником полягає в тому, що опанування нових знань здійснюється самостійно кожним студентом шляхом серйозного вивчення матеріалу за підручником і усвідомлення навчального матеріалу, а отже, іде формування вміння працювати з науковою літературою. Для студента-першокурсника надзвичайно важливим і необхідним у подальшій роботі є формування навички самостійної роботи з підручником. На жаль, далеко не кожний студент набуває такі навички в школі.

Зупинимося детальніше на процесі формування навички самостійної роботи з підручником.

1. Істотне значення для формування навички самостійної роботи з підручником має, перш за все, вибір теми для самостійного вивчення. Як відомо, не всі теми студенти зможуть засвоїти без попередньої роботи і ґрунтовного пояснення викладачем, який повинен вибирати лише ті теми для самостійної роботи, які учні спроможні вивчити самотужки. В курсі «Українська мова за професійним спрямуванням» самостійно можуть опрацюватися теми, що вивчалися в школі, а також деякі теми з усного ділового та приватного спілкування.

2. Самостійній роботі з підручником повинна передувати ґрунтовна бесіда, у якій викладач повинен, перш за все, чітко визначити тему матеріалу, дати загальне уявлення про його зміст, звернути увагу студентів на ті питання, які вони повинні засвоїти, а також запропонувати питання для самоконтролю. У цьому аспекті неможливо переоцінити наявність методичного забезпечення, створеного викладачами кафедри.

3. У процесі самостійної роботи викладач повинен постійно спостерігати за її ходом, контролювати цей процес.

4. Значну увагу викладач повинен звертати на вироблення у студентів уміння самостійно осмислювати і засвоювати нові знання у процесі самостійної роботи.

5. Самостійній роботі може передувати створення проблемної ситуації.

6. У процесі формування навичку самостійної роботи з підручником є необхідність звернутися до повторення тим вивчених раніше. Таке відновлення в пам'яті є одним з умов ефективності формування навичку самостійної роботи. Найпоширеніші види самостійної роботи, що використовуються під час вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» можна диференціювати за такими ознаками:

- за характером керівництва з боку викладача (опосередкована, безпосередня),
- за ступенем самостійності студентів (низька, середня, висока),
- за проявом студентами самостійних дій (обов'язкова, бажана),
- за тривалістю виконання (короткочасна, довготривала),
- за видами діяльності (навчально-пізнавальна, професійна),
- за формами організації (фронтальна, групова, індивідуальна),
- за місцем у навчальному процесі (аудиторна, позааудиторна).

Користуючись класифікацією П.Підкасистого, ми вважаємо доцільним визначити такі типи самостійної роботи:

1. Самостійні роботи за зразком. Роботи цього типу виконуються студентами цілком на основі зразка, докладної інструкції, у силу чого рівень пізнавальної активності й самостійності студентів не виходить у цьому випадку за рамки репродуктивної діяльності. Так, наприклад, на практичних заняттях з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» при вивченні синтаксису й пунктуації студентам пропонується кілька речень, а вони самостійно повинні визначити, у яких саме реченнях розділові знаки розставлені правильно, або пропонується завдання скласти самостійно приклад до повтореного правила.

2. Реконструктивні самостійні роботи. Характерною ознакою цього типу робіт є те, що вже в самому завданні обов'язково повідомляється загальна ідея (принцип розв'язання), а студентам необхідно використати її в конкретному випадку стосовно умов завдання (структурі об'єкта вивчення). При виконанні реконструктивних самостійних робіт у навчальній діяльності студенти відтворюють структури навчальних текстів, застосовують досвід розв'язання граматичних, лексичних, синтаксичних завдань, пропонованих педагогом для самостійного виконання. Отже, можна говорити про те, що такого роду завдання будуть доречними лише для студентів із невисоким рівнем володіння навчальним матеріалом.

Так, наприклад, при повторенні теми «Дієприкметниковий зворот» студентам пропонуються такі види робіт:

- перебудувати подані речення так, щоб дієприкметниковий зворот стояв після означуваного слова;
- порівняти композицію речень, з'ясувати, які речення характерні для офіційно-ділового стилю тощо.

3. Самостійні роботи варіативного типу. Для цього типу робіт характерні такі особливості: по-перше, пізнавальна активність і самостійність студентів виражається у проведенні ними узагальнення при аналізі проблемної ситуації, в умінні розмежовувати істотне й другорядне, й у такий спосіб розв'язання поставленого завдання, тобто навчальна діяльність не зводиться до актуалізації засвоєних знань і відтворення засвоєних раніше способів рішень; по-друге, студент залучає й варіює в ході рішення завдань в основному елементи свого формалізованого досвіду, однак відповідні знання звичайно використовуються в істотно новій функції, завдяки чому виникає продуктивний процес одержання нової інформації.

Отже, при виконанні робіт цього типу відбувається накопичення студентами нового досвіду діяльності на рівні оволодіння елементарними методами дослідження в різних навчальних дисциплінах, закладаються основи вироблення навичок застосування цих методів на широке коло споріднених дисциплін.

4. Творчі самостійні роботи. Такі роботи вимагають значно вищого рівня пізнавальної активності й самостійності студентів. У роботах подібного типу передбачається безпосередня участь студента в отриманні принципово нових для нього знань. Завдання передбачають виникнення проблемних ситуацій, які можна створити на заняттях різними способами.

При зверненні до проблеми формування навичок самостійної роботи у процесі навчання, необхідним видається вирішення низки питань, зокрема таких, що пов'язані з активністю студентів у процесі самостійної роботи, проблеми ефективності самостійної роботи тощо.

Поза сумнівом, самостійна робота виводить на перший план активність студента, який виявляє себе як творча особа. Активність виявляється в постановці цілей самостійної роботи, її плануванні, визначенні способів, самооблізації й самоконтролі та оцінці результатів.

Самостійна робота учнів вимагає інтенсивного мислення, вирішення пізнавальних завдань, ведення записів, осмислення й запам'ятовування навчальної інформації тощо. Вона є важливим чинником теоретичної і практичної підготовки студентів до майбутньої діяльності, формування необхідних знань, умінь, навичок, морально-психічних якостей.

У сучасних умовах зросло значення відповідальності студента, як за свою навчальну діяльність, так і за розвиток свого світогляду, набуття знань, як конкретно-наочного вмісту, так і вмісту загального. Саме прагнення до самостійного придбання знань повинне заохочуватися в системах освіти.

Самостійна навчальна діяльність студентів вимагає чіткого планування викладачем, її складовими є навчально-методичний пакет для студента з опанування конкретною дисципліною; програма з чітким визначенням змісту та об'єму аудиторної й позааудиторної навчальної роботи; основні поради студентам щодо вивчення конкретної дисципліни (у письмовій формі); добірка контрольних задач, запитань і тестів для самоперевірки; перелік літературних джерел; методичні рекомендації щодо вивчення окремих тем чи напрацювання практичних навичок; перелік питань, що виносяться на залік та екзамен; перелік тем рефератів; критерії оцінки знань із дисципліни.

Велике значення в самостійній навчальній діяльності студентів відіграє можливість вибору теми, форми і часу виконання роботи. Тому в системі самостійного навчання важливе місце посідають творчі завдання: доповіді, огляди тощо. Ці завдання спонукають студента досліджувати навчальний матеріал, оскільки охоплюють широкий діапазон від огляду літератури, до власних роздумів з приводу досліджуваної теми.

Не менш важливою ланкою самостійної роботи є чіткий контроль за її виконанням, що здійснюється викладачем. Засвоєння тем, що повністю чи частково вивчалися самостійно, обов'язково повинні перевірятися в той чи інший спосіб.

Так, після вивчення теми «Документ, реквізити документа» доцільним видається проведення контролю у формі диктанту, який дає можливість і студентові, і викладачеві оцінити рівень набутих знань.

1. Документ, що адресується конкретній особі і містить пропозиції взяти участь у події або заході (запрошення).

2. Документ, який містить прохання особи або установи щодо здійснення своїх прав або захисту інтересів (заява).

3. Документ, у якому особа (установа) вказує на порушення її прав та інтересів з боку іншої особи (установи) і пропонує вжити належних заходів для ліквідації такого порушення (скарга).

4. Як називається документ, що фіксує домовленість між двома чи кількома партнерами? (угода).

5. Перелік, зведення статистичних даних або інших відомостей, розташованих у певному порядку й за графами — це (таблиця).

6. Як називається членування тексту на складові частини, графічне відокремлення однієї частини від іншої, а також використання заголовків, нумерації та ін.? (рубрикація).

7. Документ, у якому коротко викладаються особисті, освітні та професійні відомості про особу, називають (резюме) тощо.

Для виконання вимог освітнього стандарту годинного обсягу і відповідної організації самостійної роботи необхідно:

– сформулювати достатній ступінь підготовки студентів до самостійної праці, визначити рівень самодисципліни студентів;

– розробити нормативи з визначення обсягів позааудиторної самостійної роботи для викладача і для студента, здійснювати календарне планування ходу й контролю виконання самостійної роботи;

– забезпечити наявність спеціальної навчально-методичної літератури та її електронних версій;

– забезпеченість комп'ютерною технікою, доступною для викладачів і студентів;

– посилення консультаційно-методичної ролі викладача, тобто збільшення часу для індивідуальних консультацій.

Природно, що проблема формування у студентів-першокурсників уміння вчитися самостійно переростає в проблему попереднього підвищення навчальної мотивації, зокрема внутрішньої мотивації на процес і на результат діяльності, виховання інтересу до навчання.

Висновки. Отже, з огляду на викладене вище, можемо стверджувати, що велике значення у процесі формування навиків самостійної роботи має її ефективність, яка залежить від низки зовнішніх і внутрішніх чинників – від змісту і складності її завдань, достатнього керівництва з боку викладача, рівня знань і загального розвитку студентів, їхніх інтелектуальних знань і умінь, мотивів і установок, способів і прийомів навчальної діяльності тощо. Центральною умовою ефективності самостійної роботи студентів є глибоке усвідомлення її цілей, сприймання самого себе як особистості, що сама скеровує, організовує й контролює процес навчання.

Перспективи подальших досліджень. У подальшій нашій роботі плануємо дослідити компетентісний підхід в організації самостійної роботи студентів технічного ВНЗ під час вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».

Список використаних джерел

1. Анохина Т.М. Личностно адаптированная система обучения / Т.М. Анохина // Педагогика. – 2003. – № 2. – С. 12–16.
2. Берулава Н.М. Общедидактические подходы к гуманизации образования / Н. М. Берулава // Педагогика. – 1994. – № 5. – С. 21–25.
3. Беспалько В.П. Стандартизация образования: основные идеи и понятия / В. П. Беспалько // Педагогика. – 1993. – № 5. – С. 22–28.
4. Гильбух Ю.З. Идеи дифференцированного обучения в отечественной педагогике / Ю. З. Гильбух // Педагогика. – 1994. – № 5. – С. 80–83.
5. Журавлева Д. Мотивация и проблемы в обучении / Д. Журавлева // Народное образование. – 2002. – № 9. – С. 23–25.
6. Загвязинский В.И. Теория обучения: современная интерпретация / В. И. Загвязинский. – М., 2001. – 260с.
7. Зимняя И.А. Педагогическая психология / И. А. Зимняя. – М.: Логос, 2005. – 360 с.
8. Лебедева В. П. Практико-ориентированные подходы к развивающему образованию / В. П. Лебедева // Педагогика. – 1996. - № 5. – С. 24–30.
9. Микрюков В.Ю. Взаимодействие школьного и вузовского образования / В. Ю. Микрюков // Школа. – 2001. – № 5. – С. 2 – 9.
10. Педагогика: учеб. пособие для студентов пед. вузов и колледжей / под ред. П. И. Пидкасистого. – М.: РПА, 1996. – 604 с.
11. Пидкасистый П.И. Искусство преподавания. – М.: РПА, 1998. – 184 с.
12. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: В 2 к. Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения: учеб. для вузов по пед. спец. – М. : Владос, 1999. – 576 с. – (Учебник для вузов).

Ротова Н.В.

До питання організації самостійної роботи під час вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням»

Стаття присвячена дослідженню питання організації самостійної роботи у ВНЗ. Автор доходить висновку, що для виконання вимог освітнього стандарту необхідно урахування таких чинників: формування достатнього рівня підготовки студентів до самостійної роботи, розробку нормативів із визначення обсягів позааудиторної самостійної роботи для викладача і для студента, забезпечення наявності спеціальної навчально-методичної літератури та її електронних версій, а також підвищення консультативно-методичної ролі викладача, тобто збільшення часу для індивідуальних консультацій.

Ключові слова: самостійна робота за зразком, реконструктивна самостійна робота, самостійна робота варіативного типу, творча самостійна робота, навчальна мотивація, внутрішня мотивація.

Ротова Н.В.

К вопросу об организации самостоятельной работы в ходе изучения дисциплины «Украинский профессиональный язык»

Статья посвящена исследованию вопроса организации самостоятельной работы в ВУЗЕ. Автор приходит к выводу, что для выполнения требований образовательного стандарта необходим учет таких факторов: формирование достаточного уровня подготовки студентов к самостоятельной работе, разработку нормативов определения объемов внеаудиторной самостоятельной работы для преподавателя и для студента, обеспечение наличия специальной учебно-методической литературы и ее электронных версий, а также повышения консультационно-методической роли преподавателя, то есть увеличение времени для индивидуальных консультаций.

Ключевые слова: самостоятельная работа по образцу, реконструктивная самостоятельная работа, вариативная самостоятельная работа, творческая самостоятельная работа, учебная мотивация, внутренняя мотивация.

N. Rotova

To the Issue of Independent Work Organization in the Process of Studying the Discipline« Professional Ukrainian Language»

The article deals with investigating the issue of organizing independent work in a higher educational establishment. The author comes to the conclusion, that to meet the requirements of the educational standard the following factors should be taken into account: forming of a sufficient level of preparation of students to independent work, development of norms of determination of volumes of extracurricular independent work for a teacher and for a student, availability of the special educational methodological literature and its electronic versions, and also raising consultative methodological role of a teacher, that is more time for individual consultations.

Key words: independent work after the model, reconstructive independent work, variation independent work, creative independent work, educational motivation, internal motivation.

Стаття надійшла до редакції 11.07.2010 р.